

Správa o činnosti pedagogického klubu

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.1.1 Zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov
3. Prijímateľ	Gymnázium duklianskych hrdinov, Komenského 16, Svidník
4. Názov projektu	Zvýšenie čitateľskej, matematickej, finančnej a prírodovednej gramotnosti na Gymnáziu duklianskych hrdinov vo Svidníku
5. Kód projektu ITMS2014+	312011V690
6. Názov pedagogického klubu	Klub čitateľskej gramotnosti
7. Dátum stretnutia pedagogického klubu	26. 04. 2021
8. Miesto stretnutia pedagogického klubu	Učebňa cudzích jazykov
9. Meno koordinátora pedagogického klubu	PhDr. Vlasta Volčková
10. Odkaz na webové sídlo zverejnenej správy	http://www.gdh.sk/kluby

11. Manažérske zhrnutie:

krátka anotácia:

Faktory ovplyvňujúce rozvoj čitateľskej gramotnosti.

Čitateľské zámery sú dôvody, ktoré vedú jedinca k čítaniu. Na vzniku čitateľskej recepcie sa podieľajú viaceré sociálne, psychologické a receptívne faktory. Zo sociálnych faktorov sa jedná najmä o rodinu a školu, ktoré veľkým dielom participujú na jej vzniku, priebehu a výsledku. Ďalšími faktormi sú kultúrne inštitúcie, služby knižníc, ponuka kníh na trhu a v rámci tejto ponuky edičné programy nakladateľstiev, masovo komunikačné prostriedky, záujmové aktivity, vzdelanostná úroveň, a pod.

klúčové slová:

čitateľská gramotnosť, motivácia, záujem, čitateľská stratégia

12. Hlavné body, témy stretnutia, zhrnutie priebehu stretnutia:

Faktory ovplyvňujúce rozvoj čitateľskej gramotnosti.

Osvojovanie čitateľskej gramotnosti v jej najširšej podobe, je aktívnym, dynamickým, dlhodobým a mnohvrstvovým procesom. V priebehu času pôsobí na jedinca rad faktorov, ktoré podmieňujú a ovplyvňujú kvalitu a úroveň jeho čitateľskej gramotnosti. Tieto faktory by sme mohli rozdeliť do

dvoch skupín: na faktory vnútorné (genetické dispozície, motivácia, čitateľská stratégia, záujem, charakter, intelektové schopnosti) a vonkajšie (rodina, škola, mimoškolské a rodinné faktory) Jabczunová (2013, s. 9).

1. Vnútorné faktory

1.1. Motivácia a záujem

Motivácia je súhrn vnútorných a vonkajších faktorov, ktoré :

1. vzbudzujú, aktivujú, dodávajú energiu ľudskému konaniu a prežívaniu;
2. zameriavajú toto jednanie a prežívanie určitým smerom;
3. riadi jeho priebeh, spôsob dosahovania výsledkov;
4. ovplyvňujú tiež spôsob reagovania jedinca na svoje jednanie a prežívanie, jeho vzťahy k ostatným ľuďom a svetu.

Vonkajšia motivácia prichádza zo sociálneho okolia jedinca, v prípade dieťaťa od rodičov, učiteľov, ďalších vychovávateľov, spolužiakov. Záujem o čítanie je formou vnútornej motivácie žiaka. Na rozvoj čítania detí má zásadný vplyv rodinné prostredie, v ktorom dieťa vyrastá a školské prostredie, do ktorého je začlenené. Učiteľ by mal žiakom odporúčať čítanie individuálne, a to na základe diagnostiky ich čitateľských zručností a špecifických záujmov. (Jabczunová, 2013, s. 9-10).

1.2 Čitateľská zručnosť a stratégia

Potreba istej úrovne čitateľskej zručnosti alebo stratégie sa prejaví v závislosti od náročnosti čítaného textu. Dôležité je, aby jedinec textu porozumel, t. j. dokázal text dešifrovať, nájsť kľúčové pojmy a rozpoznať vzťahy medzi nimi (Maňák, Švec, 2003, s. 65). Pokiaľ sa jedná o text, ktorý je pre jedinca jednoduchý, tak ten ho dokáže spracovať pomocou postupov, ktoré má nacvičené a zažitú, t. j. pomocou čitateľských zručností. Ak sa však jedná o zložitejší text, ktorý jedinec nevládne porozumieť prostredníctvom čitateľských zručností, je nútený využívať čitateľské stratégie (Jabczunová, 2013, s. 10).

1.2.1 Čitateľské stratégie

Čitateľské stratégie pomáhajú správne porozumieť danému textu, keď nám na tomu nestačia už naše naučené zručnosti. Pre lepšie pochopenie problematiky uvádzame niekoľko základných čitateľských stratégií, ako ich na základe zahraničných výskumov popisuje Whitcroftová (2010).

- Hľadanie súvislostí medzi textom a osobnými skúsenosťami, medzi textom a svetom okolo jedinca, a súvislostí medzi viacerými textami.
- Pokladanie otázok pred, počas a po prečítaní textu, na ktoré sa snažíme nájsť odpoveď.
- Vytváranie zmyslových (vôňa, chuť, dotyk) a vizuálnych predstáv.
- Usudzovanie – hľadanie skrytých významov textu.
- Identifikácia najpodstatnejších námetov a myšlienok daného textu.
- Syntéza – prepájanie vlastných znalostí s novými informáciami z textu a vyváranie tak nových poznatkov.

2. Vonkajšie faktory

2.1. Rodina

Rodinné prostredie je jedným z najdôležitejších zo sledovaných faktorov, ktoré ovplyvňujú čitateľské aktivity detí. Rodina vytvára základ čitateľských návykov dieťaťa, ale iba v prípade, že má vlastné predpoklady a je schopné využiť dostupné prostriedky na to, ako dieťa k čítaniu a knihe priviesť. Pri kumulácii vyššieho príjmového, vzdelanostného a kultúrneho štandardu rodiny majú deti vyššie šance dospieť ku knihe a čítaniu, respektíve čitateľskej gramotnosti. (Matějů , Straková 2003).

2.2. Škola

Osvojovanie si čitateľských zručností v ich funkčnej podobe u žiakov je hlavným cieľom povinného školského vzdelávania. Úlohou školy je poskytovať žiakom podnetné prostredie, v ktorom im bude daný priestor pre vyvážený rozvoj ich osobnosti. Z hľadiska čitateľskej gramotnosti by mala škola žiakom poskytovať dostatok čitateľských príležitostí. Pre dostatočný rozvoj čitateľských zručností všetkých žiakov (aj žiakov nedosahujúcich dobrých čitateľských výkonov) je pravidelné, každodenné aktívne čítanie. Aktívnym čítaním chápeme samostatné tiché čítanie žiakov, spojené s následnou diskusiou o prečítanom a s ďalšími čitateľskými úlohami. Učiteľ by mal mať k dispozícii texty rôznej náročnosti, ktoré by žiakom prideloval podľa ich individuálnej čitateľskej zručnosti.

2.3 Verejná knižnica

V pomyselnom čitateľskom trojuholníku rodina, škola a knižnica chápeme knižnicu predovšetkým ako možnosť voľby (Prázová et al, 2014, s. 106). Vo väčšine prípadov sú to práve rodičia alebo škola, kto privádza dieťa do prvého kontaktu s knižnicou. Mnoho knižníc spolupracuje so základnými školami. Učitelia si uvedomujú, že spoluprácou s knižnicami môžu podporiť svoje snaženie v oblasti čitateľských aktivít detí. Táto spolupráca môže zohrať dôležitú rolu pri motivovaní dieťaťa k čítaniu. Detské oddelenie knižnice je pre dieťa najlepším sprostredkovateľom kníh. (Rajdlová, 2006, s. 11-12). Knižnica ponúka dieťaťu pokojný priestor, kde nachádza širokú paletu kníh, z ktorej si môže samo vybrať, kde môže tráviť čas osamote alebo s priateľmi a hľadať informácie, ktoré ho zaujímajú, alebo sú potrebné pre prípravu do školy (Prázová et al, 2014, s. 106-107). Avšak dôležitejšie než samotné privedenie a zoznámenie dieťaťa s knižnicou je udržanie detského záujmu a zaistenie, aby sa dieťa do knižnice vrátilo aj druhý a tretí krát (Rajdlová, 2006, s. 12).

2.4 Masové médiá a informačné a komunikačné technológie

Deti sa v súčasnej dobe stretávajú s médiami a IKT v každodennom živote. Ide o trend, ktorý súvisí s rozvojom v oblasti technológií a predchádzajúce generácie nepociťovali tento trend v takej intenzite ako je tomu dnes. Televízia, počítače, tablety, mobilné telefóny, a pod. sú deťmi vnímané ako prirodzená súčasť života a kniha sa tak dostáva do konkurenčného prostredia (Gabal, Václavíková, Helušová, 2003, s. 36). Tento masmediálny fenomén spôsobuje, že svet detí sa vizualizuje, posilňuje sa u nich obľuba filmových a televíznych adaptácií literárnych diel, najmä rozprávok, a aj zaujatie fantastickými, tajomnými a strašidelnými príbehmi...klasickú a modernú rozprávku však hodnotovo devalvujú komerčné úpravy, prerozprávania a preklady (Toman, 2004, s. 10).

13. Vypracoval (meno, priezvisko)	Mgr. Peter Ignác
14. Dátum	27. 04. 2021
15. Podpis	
16. Schválil (meno, priezvisko)	PhDr. Vlasta Volčková
17. Dátum	28. 04. 2021
18. Podpis	

Príloha:

Prezenčná listina zo stretnutia pedagogického klubu